

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de kosten voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen
- definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering stelt de volgende bedragen vast:

- de vergoedingen voor de leden van de hoofdbureaus;
- de vergoeding voor de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011;
- de presentiegelden voor de leden van de stem- en telbureaus;
- de reisvergoedingen voor de leden van alle bureaus.

Het bijgaande ontwerp van besluit stelt ook de categorieën van kiezers vast die recht hebben op terugbetaling van hun reiskosten of op een gratis treinbiljet.

Het bijgaande ontwerp van besluit legt de provincies op een verzekering af te sluiten voor schade die veroorzaakt kan worden door de leden van de bureaus of door personeelsleden van gemeenten, provincies of het Agentschap Binnenlands Bestuur, tijdens werkzaamheden voor de verkiezingen.

Het bijgaande ontwerp van besluit legt tenslotte een regeling vast om de kosten die gemaakt zijn op het niveau van het gerechtelijk kanton, het provinciedistrict of de provincie, en die ten laste moeten genomen worden door de gemeenten, te verdelen over de gemeenten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Inhoudelijk structurelement: binnenlands bestuur

Beleidsdoelstelling:

Voor een nadere toelichting over de beleidsdoelstelling kan verwezen worden naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de principiële goedkeuring op 15 september 2023.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande ontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/325 van 12 juli 2023.

Advies van de Raad van State

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen heeft het bijgaande ontwerp van besluit voor advies aan de Raad van State bezorgd op 19 september 2023. De Raad van State heeft de aanvraag om advies op 22 september 2023 van de rol afgevoerd, overeenkomstig artikel 84, §5, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 13 oktober 2024 vinden de lokale en provinciale verkiezingen plaats.

Met betrekking tot deze verkiezingen bevatten artikel 37, §7, artikel 38, §7, artikel 39, tweede lid, artikel 40, §7, en artikel 129 en 153 van het LPKD de basis voor de toekenning van de vergoedingen en van het presentiegeld aan de leden van de hoofdbureaus, aan de magistraat die de leden van de stem- en telbureaus aanwijst, en aan de leden van de stem- en telbureaus. De Vlaamse Regering bepaalt het bedrag van de vergoedingen en van de presentiegelden en de voorwaarden ervan.

Artikel 261 van het LPKD bevat de basis voor de behandeling en de verdeling van de kosten van de verkiezingen:

§1. De verkiezingsuitgaven voor het verkiezingspapier zijn ten laste van het Vlaams Gewest.

§2. Komen bij de gewone verkiezingen ten laste van de provincies:

1° het presentiegeld en de reisvergoeding waarop de leden van de stem- en telbureaus aanspraak kunnen maken, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering;

2° de reiskosten voorgelegd door de kiezers die op de dag van de verkiezing niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezers zijn ingeschreven, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering;

3° de verzekeringspremies om de lichamelijke en stoffelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de leden van de hoofd-, stem- en telbureaus, en de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid, of zijn plaatsvervanger, zijn overkomen bij de uitoefening van hun ambt. De Vlaamse Regering bepaalt de regels volgens dewelke die risico's worden gedekt;

4° de verzekeringspremies om de lichamelijke en stoffelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de lokale en de provinciale besturen zijn overkomen bij de vervulling van taken naar aanleiding van de verkiezingen. De Vlaamse Regering bepaalt volgens welke regels die risico's worden gedekt;

5° de vergoeding en de reisvergoeding waarop de leden van de gemeentelijke en provinciale hoofdbureaus en van de stads- en provinciedistrictshoofdbureaus aanspraak kunnen maken, onder de voorwaarden die door de Vlaamse Regering worden bepaald;

6° de vergoeding en de reisvergoeding waarop de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid, of zijn plaatsvervanger, aanspraak kan maken, onder de voorwaarden die door de Vlaamse Regering worden bepaald.

§3. Alle andere verkiezingsuitgaven dan de uitgaven, vermeld in paragraaf 1 en 2, komen ten laste van de gemeenten.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels om uitgaven op het niveau van het gerechtelijk kanton, het provinciedistrict en de provincie, te verdelen over de gemeenten. De Vlaamse Regering kan de provincies en de gemeenten daarvoor instructies geven.”.

Het bijgaande ontwerp van besluit geeft uitvoering aan de bovenvermelde bepalingen van het LPKD. Het ontwerp van besluit is geïnspireerd door de regels die van toepassing waren bij de lokale en provinciale verkiezingen van 2018 en die vastgesteld waren in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017 tot regeling van de kosten voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen (hierna: het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017).

In het bijgaande ontwerp van besluit wordt rekening gehouden met de visienota betreffende de voorbereiding van de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2024, die op 18 februari 2022 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, meer bepaald rubriek 2.8.6 (Samenstelling van de stem- en telbureaus).

De visienota bevat het voorstel dat de presentiegelden voor de leden van de stem- en telbureaus verhoogd zouden worden tot een uniform bedrag van 50 euro.

De vergoedingen en presentiegelden worden in het bijgaande ontwerp van besluit als volgt vastgesteld:

- 133 euro voor de voorzitters van het provinciaal, provinciedistricts-, stadsdistricts- en gemeentelijk hoofdbureau en 89 euro voor de bijzitters en de secretarissen van die bureaus;
- 110 euro voor de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011;
- 50 euro voor de leden van de stem- en telbureaus.

B. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft de aanvraag om advies op 22 september 2023 van de rol afgevoerd, overeenkomstig artikel 84, §5, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Dat betekent dat de Raad van State beslist heeft om geen advies te geven over het bijgaand ontwerp van besluit. Er worden bijgevolg geen wijzigingen aangebracht aan de tekst die op 15 september 2023 principieel is goedgekeurd.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

In dit artikel worden de bedragen van de vergoedingen en presentiegelden vastgesteld.

Voor de federale verkiezingen van 26 mei 2019 werden de bedragen van de presentiegelden als volgt vastgesteld :

- 110 euro voor de voorzitters van het provinciehoofdbureau en van het kieskringhoofdbureau en 75 euro voor de bijzitters en de secretarissen van die bureaus;
- 93 euro voor de voorzitters van het kantonhoofdbureau;
- 28 euro voor de leden van de stembureaus in de gemeenten waar op papier wordt gestemd;
- 19 euro voor leden van de telbureaus;
- 40 euro voor de leden van de stembureaus in de gemeenten waar digitaal wordt gestemd.

Bij de lokale verkiezingen van 14 oktober 2018 waren de vergoedingen en presentiegelden als volgt vastgesteld:

- 109 euro voor de voorzitters van het provinciaal, provinciedistricts-, stadsdistricts- en gemeentelijk hoofdbureau en 73 euro voor de bijzitters en de secretarissen van die bureaus;
- 90 euro voor de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 (deze nam de taken over van de voorzitter van het kantonhoofdbureau);
- 19 euro voor de leden van de stembureaus en van de telbureaus in de gemeenten waar op papier wordt gestemd;
- 27 euro voor de leden van de stembureaus in de gemeenten waar digitaal wordt gestemd.

In het bijgaande ontwerp van besluit worden de presentiegelden voor de leden van de stem- en telbureaus vastgesteld op een uniform bedrag van 50 euro, zoals voorgesteld in de bovenvermelde visienota van 18 februari 2022 betreffende de voorbereiding van de lokale en provinciale verkiezingen van 13 oktober 2024.

Daarnaast worden de vergoedingen voor de leden van de hoofdbureaus en voor de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid, van het LPKD, of zijn plaatsvervanger, geïndexeerd, wat gebruikelijk is.

De indexering gebeurt op dezelfde manier als die voor de verkiezingen van 2018. Toen werd als basis het jaarindexcijfer van de consumptieprijzen van 2011 (het jaar waarin de vorige presentiegelden werden vastgesteld) gebruikt, en werd geïndexeerd tot 2017, zodat de indexatie een periode bestreek van 6 jaar. Omdat op het tijdstip van de berekening het jaar 2017 nog lopende was, werd eerst geïndexeerd tot 2016, en werd daarop het groeipercentage voor 2017 toegepast dat geschat was door het Planbureau.

Als we dezelfde berekening toepassen voor de verkiezingen van 2024, dan komen we tot volgend resultaat:

- Jaarindexcijfer van 2017: 105,08
- Jaarindexcijfer van 2022: 123,03
- Indexverhoging in 2023, volgens het Planbureau (schatting in september 2023): 4,4%
- Geschat jaarindexcijfer van 2023: $123,03 \times 1,044 = 128,44$
- Indexverhoging in 2023 t.o.v. 2017: $128,44/105,08 = 1,22$

Een indexatie van de vergoedingen betekent dus een verhoging van de bedragen die in 2017 zijn vastgesteld, met 22%. Het bijgaande ontwerp van besluit vermeldt die geïndexeerde bedragen. Samengevat worden de bedragen als volgt vastgesteld:

- 133 euro voor de voorzitters van het provinciaal, provinciedistricts-, stadsdistricts- en gemeentelijk hoofdbureau en 89 euro voor de bijzitters en de secretarissen van die bureaus;
- 110 euro voor de magistraat, vermeld in artikel 24, eerste en tweede lid van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011;

- 50 euro voor de leden van de stem- en telbureaus.

Zoals ook bepaald stond in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017, bepaalt de Vlaamse minister, bevoegd voor het binnenlands bestuur en het stedenbeleid, de wijze waarop de uitbetaling van de presentiegelden en van de vergoedingen wordt aangevraagd, en de formulieren die daarvoor worden gebruikt.

Artikel 2

De reisvergoeding voor de leden van de bureaus die zetelen in een andere gemeente dan waar zij in de bevolkingsregisters ingeschreven zijn, wordt gelijkgesteld met het tarief dat momenteel (september 2023) geldt voor dienstreizen van de personeelsleden van de Vlaamse overheid, namelijk 0,4237 euro per afgelegde kilometer (voordien was dit 0,3460 euro per afgelegde kilometer).

Artikel 3

Voor kiezers die recht hebben op de terugbetaling van hun reiskosten en die een ander vervoermiddel gebruiken dan de trein, wordt de reisvergoeding betaald aan hetzelfde tarief als de reisvergoeding voor de leden van de bureaus.

Dit is dezelfde regeling als in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017.

Artikel 4, 5 en 6

In het ontwerp van besluit worden ook de voorwaarden geregeld voor de verzekeringspolis die de provincies moeten afsluiten. Deze zijn dezelfde als in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017.

Artikel 7

Dit artikel bevat de regels volgens dewelke de uitgaven op het niveau van het gerechtelijk kanton, het provinciedistrict en de provincie, verdeeld moeten worden over de gemeenten. Deze zijn dezelfde als in het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017.

Artikel 8

Dit artikel heft het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017 op.

Artikel 9

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Toelichting

Het bijgaande ontwerp van besluit heeft betrekking op de regeling betreffende de kosten die de gemeenten en provincies moeten dragen voor de organisatie van de verkiezingen. Het bijgaande ontwerpbesluit heeft bijgevolg geen budgettaire weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 31 juli 2023.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Het bijgaande ontwerp van besluit heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het bijgaande ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of het personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister van bestuurszaken niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

A. Weerslag op de provincies

Aan de provincies worden de volgende verplichtingen opgelegd:

- het afsluiten van een overeenkomst met de NMBS om een gratis treinbiljet te leveren aan de kiezers die recht hebben op terugbetaling van hun reiskosten;
- het afsluiten van een verzekeringspolis om de lichamelijke en stoffelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de voorzitter, de secretaris of de bijzitters van de diverse bureaus zijn overkomen tijdens de uitoefening van hun ambt of op de heen- en terugweg van hun woonplaats naar de plaats waar hun bureau zitting heeft en om de burgerlijke aansprakelijkheid te dekken die voortvloeit uit de schade die door hun toedoen of schuld werd toegebracht aan derden bij de uitoefening van hun opdracht of op de heen- en terugweg van hun woonplaats naar de plaats waar hun bureau zitting heeft; de verzekeringspolis dekt ook de burgerlijke aansprakelijkheid van de personeelsleden van de Vlaamse overheid en van de lokale en de provinciale besturen die taken vervullen naar aanleiding van de verkiezingen.

Hieronder wordt weergegeven wat de weerslag hiervan kan zijn:

- a) *Personeel*: het bijgaande ontwerp van besluit noodzaakt geen bijkomende inzet van het in dienst zijnde personeel van de provinciale besturen, noch de werving van bijkomend personeel.
- b) *Werkingsuitgaven*: de budgettaire weerslag van de hierboven vermelde overeenkomsten die de provincies moeten afsluiten, is moeilijk te schatten omdat de situatie voor elke provincie anders kan zijn en omdat nog onbekend is hoeveel kiezers recht zullen hebben op de terugbetaling van hun reisvergoeding.

De grootte van deze onkosten zal echter relatief klein zijn in vergelijking met de kosten van de vergoedingen en presentiegelden, waarvan de bedragen in het bijgaande ontwerp van besluit worden vastgesteld.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de verwachte totale kosten van de vergoedingen en presentiegelden voor de leden van de verschillende bureaus (in euro). Het aantal stem- en telbureaus is uiteraard nog niet gekend, maar is gebaseerd op de aantallen van 2018. Dit geeft wellicht een goede benadering van de kosten:

bureaus	aantal	vergoeding voorzitter	aantal leden	vergoeding per lid	vergoeding leden	totaal per bureau	totaal
gewoon stembureau	2.735	50	5	50	250	300	820.500
digitaal stembureau	3.358	50	6	50	300	350	1.175.300
telbureau	1.902	50	4	50	200	250	475.500
gemeentelijk hoofdbureau	300	133	5	89	445	578	173.400
stadsdistricts- hoofdbureau	9	133	5	89	445	578	5.202
provinciedistricts- hoofdbureau	14	133	5	89	445	578	8.092
provinciaal hoofdbureau	5	133	5	89	445	578	2.890
magistraat (art. 24 LPKD)	85	110				110	9.350
totaal							2.670.234

Volgens deze raming zouden de presentiegelden en de vergoedingen in de vijf provincies samen ongeveer 2,67 miljoen euro bedragen. Bij de vorige verkiezingen lag de schatting op 1,3 miljoen euro, wat ruwweg een verdubbeling betekent. Deze stijging is nagenoeg geheel te wijten aan de gevoelige verhoging van de presentiegelden voor de leden van de stem- en telbureaus.

- c) *Investerings en schuld*: de uitvoering van het bijgaande ontwerp van besluit veroorzaakt geen bijkomende investeringen voor de provinciale besturen.
- d) *Ontvangsten*: in uitvoering van het bijgaande ontwerp van besluit worden geen bijkomende financiële middelen aan de provinciale besturen ter beschikking gesteld.

B. Weerslag op de gemeenten

Overeenkomstig het LPKD komen alle resterende kosten ten laste van de gemeenten.

- a) *Personeel*: het bijgaande ontwerp van besluit noodzaakt op zichzelf geen werving van bijkomend personeel. Vanzelfsprekend leidt de organisatie van de verkiezingen wel tot een verhoogde inzet en beschikbaarheid, met bijkomende personeelsuitgaven tot gevolg, maar dat vloeit niet voort uit dit ontwerp van besluit, dat de vaststelling van de presentiegelden en de regeling van andere uitgaven bevat.
- b) *Werkingsuitgaven*: het bijgaande ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen.
- c) *Investerings en schuld*: de uitvoering van het bijgaande ontwerp van besluit veroorzaakt geen bijkomende investeringen voor de gemeenten.
- d) *Ontvangsten*: in uitvoering van het bijgaande ontwerp van besluit worden geen bijkomende financiële middelen aan de gemeenten ter beschikking gesteld.

Conclusie: het bijgaande ontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale besturen, maar wel op de provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De Vlaamse Regering gelast de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen om het besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de kosten voor de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten het voormeld besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

Bijlagen:

- het definitief goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
- het advies van de Inspectie van Financiën
- de mededeling van de Raad van State